

SZÉKELY HIRLAP

politikai s vegyestartalmu közlöny.

KIADÓ-HIVATAL:

Az ev. ref. főiskola nyomdájában.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS

NAGY-KÖZ ELEJE.

Hirdetési ár: Három hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. és minden beigtatásért külön 30 kr. o. é. bélyegdíj. — Három hasábos nyilttéri sorért 20 kr. o. é.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal.
Pesten, Zeisler M. hirdetést közvetítő intézete, Királyutca 60-ik sz.,
és J. Haasenstein és Vogler Bécsben (Wollzeile 9-dik sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton reggel

NAGY FÉLÍVEN.

ELŐFIZETÉSI ÁR

Negyedévre

Félévre

1 frt.

2 „

Községi vagy felekezeti iskola?

Azt hiszem nem felesleges dolog még most s talán épen jókor, ha a fen kitett kérdés alatt néhány szót koczkatatok.

Mielőtt az 1868-diki 38-ik trvnyezikk megszületett volna, már jóval előbb hangzott e hazában a közvélemény hangján, miszerint népnevelésünk a kellő stadiumba nem léphetik, míg annak lüktető ereje egy központban nem öszpontosul. A közvélemény még akkor nem mondá ki: az egyházhatóságok, vagy egy leendő alkotmányos kormány kultus-miniszteriuma legyen e az a központ. De már akkor érezők, hogy az egyház vagy az egyházak együttes organuma nem lehet az, vezető férfiak különböző érdeke és gondolkozása miatt.

Eljött a várva-várt idő, megszületett nagy örömeinkre a 38-ik trvnyezikk, s megtudók, hol lesz ezután a hatalmas lüktető központ. — Ezzel egyidejűleg a korszellem egy követ dobott a honi közvélemény hullámozó tengerébe, e szóval: községi iskola, melynek lengő gyűrűzete nem hogy elsimult volna, de folyton terjed. Ámbár az egyházak igazgató testületeinek és személyeinek ugyszólva retrogad észjárásán, nem kicsinylendő akadályokra talál. De az alatt a nép tömegében növekedő hullámgűrű láthatólag körülöcsölja őket; s utóbb is, ha nem engednek, mint semmi állandó erővel nem rendelkező akadályokat, ellocsolja, magába nyeli s ők ott nyugodni fognak; bátran járhat felettök a nép-nevelést terjesztő vitorlás és gőzerővel járó hajó, mint ledöntött, csendesen elfektetett sziklák fölött, melyek előbb a hajóst ijesztgeték.

Oly körülmények között, melyek hazánkban a polgári, az egyéni szabadság fölé vészfelleget vontak, mitől ezután megőriz minket jobb gondolkozásunk — a prot. autonómia testületei jó szolgálatot tettek a kornak, a honnak, ez tagadhatatlan, de mikor a népnevelés előbbvitelére célzó intézkedések, végrehajtása forog szóban, a kormányon és szerte a honban az alsó és felső közönség között, hogy ekkor ellenmondások által tüntessék

ki magokat az egyházi testületek vezető férfiai, akadályt ügyekezzenek vetni a népoktatás elébe, mi nélkül minden más vívmányaink csak chimaera: ezeket alaposon gondolkodó ember nem pártolhatja, ha mindjárt az egyházi tekintély alá esik is.

A községi iskola eszméje ellen veti az egyház: *a vallásos, erkölcsös nevelés, ott, a hol községi iskolák állanak elő, azonnal megszűnik; — továbbá lehet valamikor olyan kormányunk, mint az „Entwurf“ korában, mely magyar nemzetellenesen akará növeltetni a népet.*

Ha az előbbi ellenvetést csak úgy könnyen hívóleg vesszük: hajlandók volnánk rá mondani: igaz. De ha szemébe nézünk, úgy találjuk, hogy a mumus azoknak számára kik egy szél surranástól megijednek s talán nem tudják mi a vallás és erkölcs ma. Mit félhetni vallás- és erkölcs-tanítás dolgában a községi iskoláktól? Ott van a törvényben: tanítsa a pap a vallást a községi iskolában, az az ő dolga. De ezen kívül is tudva van, hogy bár az egyházi testületek által az alpapságnak meg van hagyva — mint az erdélyi h. h. superintendenciában is — miszerint a felekezeti iskolában is a vallást a pap tanítsa, mégis, igen kevés kivétellel, ezt is a tanítók tanítják, s tanították eddig is, még sem lett a nép erkölcsstelenebb, vallástalanabb, mint a milyen. Ezután sem lesz sem felekezeti, sem községi tanító, ki tanítványait az előszabott tantárgyakon át, vallás-erkölcsi szempontból ne vezesse, mert ha nem így a növendékekbe csepegtetett tudomány, ember korunkban, kezökben, égetősebb lesz az égető tűznél.

A másik ellenvetést is feldöntöm s gondolom, hogy velünk együtt még sokan. Változand a kormány iránya? Nemzetietleníteni fog talán egykor? Én nem hiszem. De lenne úgy; jőne bár népnevelésünk, nem saját magyar kormányunktól, hanem a perekópon, akkoris el kellene fogadnunk, már csak azon okból is, hogy a nevelés által értelmi fejlettségre jutott népet nem lehet zsarnokolni, absolute kormányozni, e felett az értelmes nép tud haladni az anyagiakban, iparban művészetben, mely a nagygyálételnek alapja. Ezen okok miatt én nem is találok veszedel-

mesnek az állam, vagy községek által teremendő iskolákat, sem a felekezetekre sem a nemzetiségre, sem vallás-erkölcsi tekintetekre nézve. Mert hiszen a vallás és erkölcs lényege minden keresztyén felekezetek között ugyan az. Minden felekezet lelkésze — tanítója — hiveit, a világokat alkotó főlény zsámolyához hívogatja, hogy hálaadással hajoljunk meg előtte, azon sok jó és élvezhető gyönyörökért, melyek bennünk és körülöttünk vannak; becsületes, jámbor életmódra, nemes tettek cselekvésére ösztönzi; csupán a rituálék tesznek különbséget. A ki ebben tartja, találja, hiszi, és ehez köti ma is a vallást, az röstel gondolkózni, röstel maga körül tekinteni, vagy akarattal hamis tudományt hirdet s be akarja tapasztani embertársai szemét, hogy azok a világok világosságánál se lássanak. Jó erkölcsüek is, inkább csak a nevelés által értelmi fenségre jutott egyének tudnak lenni, ezek értvén, mivel tartozunk egymásnak a családban, a községben, a társadalomban, az államban, hogy mások is tartozásukat irányunkban teljesítsék.

(Folytatása köv.)

Porzsoit Ádám.

Maros-Vásárhely sz. k. város képviselőtestületének főirata, a szesz-megdíjaztatás ügyében.

Nagyméltóságú Belügyminiszter Ur!

(Folytatás.)

Hogy Baruch Jeremiás tetemes adó-összeget szolgáltat a m. kincstárba: az igaz, — de az is igaz, hogy ő azt nem jó-szántából „a legteljesebb lojalitással“ mint ő mondja, — sem saját zsebéből, hanem a fogyasztók és vásárlók erszényéből fizeti; hogy a pénzügyi közegekkel „viszályba nem bonyolodott“ — bizonyára több hasznára vált ő magának, mint a m. kincstárnak, s hogy Larisch bizalma, miként szolgálhat Baruch Jeremiás mellett érvül: nyílt kérdés-képen marad fenn.

Baruch Jeremiás mellékelt távsürgönye, mely szerint szeszkészlete lepecsételtetett: részben válótlan, mert, mint bátrak valánk fentebb előadni a lepecsétlés csak a város közepén levő kocsmái helyiségében történt meg, míg gyári helyiségében nem. E lepecsétlésnek meg kellett egyszer történni, mert másként az ellenőrzés egyáltalán lehetetlen lett volna, de ama lepecsétlés is csak addig tartott, míg Baruch Jeremiás házában korosmárolt. S ez eljárás nem csak Baruch Jeremiást, hanem a város minden korosmárosait érte, kiknél még egy Larisch által kitüntetett, egy 100000 frtnyi szesz-adót fizető, egy a pénz-

ügyi közegekkel legjobb egyetértésben élő Baruch Jeremiás sem vindicalhat magának több jogot, kiváltságot.

Baruch Jeremiás munkásainak bérben adott itala után igen is épen úgy meg kell a fogyasztási díjt fizetnie, mint a város minden polgára megfizeti a díjt, akár maga, akár cselédjei fogyasztják a pálinkát — mire nekünk épen Nagyméltóságod adá azon kegyes engedélyt, melyet Baruch Jeremiás, mint maga mondja: „hálas örömmel fogadott.“ Egy Marosvásárhelytől, idei jan. 3-dikán kelt levélre is történik e panaszos iratban hivatkozás, mely szerint kezelő-bizottságunk „a munkásoknak nyújtani szokott pálinkát 400 frttal adóztatja meg.“ Megjegyzendő mindenekelőtt, hogy a szesz megdíjaztatása városunkban jan. 4-dikén lépett életbe, s így aligha Baruch Jeremiás — (ki a panaszlevél benyújtásakor nem volt Pesten) — levelet vehetett Pesten már jan. 3-dikán oly dolgokról, melyek csak rákövetkező napon eshettek meg. A mi pedig a 400 frtnyi összeget illeti: az a legvastagabb valótlanság, legkivált Baruch Jeremiásra nézve, miután ő maga önkényesen, nem pedig a kezelő-bizottság megszabása folytán, az első héten fizetett naponként 1 frt 40 kr fogyasztási díjt. Baruch Jeremiás is birt azonban annyi előrelátással, hogy panaszlevelében a 400 frtnyi összeg mellé nem tette ki az időt, melyre amaz összeg tőle állítólag (de tényleg nem) követeltetett. Senkitől sem követeltetik semmi meghatározott összeg, csak mindenkitől annyi, a mennyit akár ő, akár cselédei elfogyasztanak, — s az így befizetett díj — a fogyasztáshoz mérve — egy nap, vagy egy év alatt lehet 4 kr, vagy 4000 frt. Azt hisszük: Baruch Jeremiás e részen sem követelhet magának és munkásainak több jogot, mint a mennyivel e város minden polgára bír, sem nem képezhet kivételt Nagyméltóságod kegyes engedélye alól.

E megdíjaztatás igen is terhet ró az üzletekre, de nem kizárólagosan csak a Baruch Jeremiáséira. Az egy segéddel dolgozó iparos ép úgy megérzi e rovattal, mint a 100 vagy több munkással dolgoztató Baruch Jeremiás; e tehernek következménye az összes forgalomnak némi kis mérvben való árszörkenése, de azt végeredményében minmagunk, a város polgársága, hordozzuk, mert ha Baruch Jeremiásnak valamivel többbe kerül szesztermelése: termelményét magosabb árron adja nekünk fogyasztóknak. Ha pedig a kivitelre termelt szesz áremelkedését tekintjük: Baruch Jeremiás igen jól tudja, hogy épen az e város által a szesztermelőknek nyújtott rendkívüli előnyök képesítik őt és — mint méltánylandó szerénységgel mondja: a rája támaszkodó nyomdokait követő — kisebb gyáros társait arra, hogy még a keleti vasút megnyitása előtt is, midőn termelményöket tengelyen kelle továbbszállítaniok, egész Pestig vitték tetemes részét előállított szesz-készletüknek, a versenyt más szesz-termelőkkel könnyen kiállhatván. Ily városunk által nyújtott előnyök a hid — vásár — és fa-vám alóli mentesség, midőn több százezerre menő gabna-készletüket, nem különben a városi polgárság tetemes károsításával, az utcái burkolat rontásával — melyre, semmi nemű községi adónk nem lévén ők semmitsem fizetnek, fölhasznált fa-szükségleteket minden megterhelhetés nélkül szállíthatják gyári helyiségeikbe. Azon fenyegetőzés tehát, melylyel jónak látja Baruch Jeremiás Nagyméltóságodat is megtisztelni, hogy ez u. n. akadályoztatások kényszerithetik a termelőket, hogy üzletüket bezárják: gyerekek számára való ijesztgetésnek jó lehet, de nem hisszük, hogy Nagyméltóságodnál jó helyen lenne alkalmazva, miután e megdíjaztatásnak a termelésre egyáltalán nem lehet nagyobb befolyása, mint bármely más nemű üzlethez vagy életmódra.

Becsületére nézve is igen érzékenynek mutatkozik Baruch Jeremiás akkor, midőn sértve érzi magát a szesz-készlet első ízben való lepecsételése által. Távol legyen tőlünk, hogy valakinek föltudjuk hibául e becsületére való feltékenységet, — csakhogy ugyanakkor megkivánhatjuk méltán mindenkitől, hogy a valóssággal ellenkezőt — a becsülettel össze nem férhetőleg — ne állítson, a mint pedig ezt Baruch Jeremiás — mint láttuk fentebb is — többször teszi e panasz-levelében, s épen e pontnál is, azt állítván, hogy „gyárának husz év óta fennállása alatt nem történt rajta, hogy hordói pecsét

alá vétettek volna.“ Kezeink közt van egy Baruch Jeremiás által 1860. máj. 9-én szintén aláírt, s az akkori szebeni es k. helytartótanácsához benyújtott épen ilyszerű panaszos folyamodás, melyben az akkori szesz-megdíjaztatás ellen a többek között ezeket hozza föl:

„Der löbliche Magistrat hat nämlich damit begonnen: alle unsere Spiritus- und Brandweinvorräthe, ohne Rücksicht ob dieselben zur Ausfuhr, oder Consumtion bestimmt sind, zu versiegeln.“

Az ily valótlán állítás bizonyára jobban megtámadja a becsületet, mint kezelő-bizottságunk ellenőrző intézkedése.

Sőt tovább megy Baruch Jeremiás és a nemzetgazdászati vesszőparipájára ülve onnan indit harcot maga az egész megdíjaztatás ellen; miután Nagyméltóságod a fennhangoztatott nemzetgazdászati követelmények mellett is jónak látta a szesz megdíjaztatását városunk részére engedélyezni: fölmentve érezzük magunkat Baruch Jeremiás erre vonatkozó tételeinek bővebb megvilágosításától. Csak azt jegyezzük meg ismételve, hogy e megdíjazást nem Baruch Jeremiás munkásai, hanem ő maga, s közvetve a város maga hordozza, s ha e város — saját javáért — kész e teher hordozására: az épen nemzetgazdászati szempontból előnyére válik az államnak, mert minél virágzóbbak a községek, annál erőteljesebb maga a köz is. Hogy Nagyméltóságodnak szesz-megdíjazásra vonatkozó engedélye „rendőri állam“-hoz is méltatlan lenne: szintén Baruch Jeremiás nemzetgazdászatiának egyik tételül fenhagyható.

A szesz-hordók lepecsételésénél előfordulható veszélyért a város nem tagadta meg a felelősséget, s mint az eredmény bebizonyította, e felelősséget el is vállalhatta, mert amaz első ízben elmaradhatlan, de tovább természetesen nem alkalmazott, lepecsételésből semmi kár nem származott.

Azt is nehézségül hozza föl Baruch Jeremiás, hogy, e megdíjaztatási engedély, rá „minden kedvezmény nélkül csak új terheket ró.“ A megdíjaztatás igaz B. Jeremiásnak hasznot nem hajt, kivált miután a város nem volt hajlandó e legalább is évi 16,000 frtolt hajtó jövedelmét B. Jeremiásnak valamely csekély árrért haszonbérbe adni; de nem hajt az közvetlenül a város egyetlen polgárának sem hasznót, — mert mindnyájuk terhet vállaltunk magunkra; de e terhet örömmel hordozzuk azon város emelkedésének érdekében, mely bennünket közigazgatásilag és törvénykezésség, rendőrileg és közigazdászatiilag kiszolgálja és véd; mely utcáinkat kövezetli és világíttatja, békés, kereskedelmi, ipari és társadalmi együttélésünket lehetővé teszi, — mely édes mindnyájunkké, mely közös anyánk. S ez előnyöket, hogy B. Jeremiás nem a legutolsó mértékben élvezé itteni 20 évi mulatása alatt, mutatja azon anyagi helyzet, melybe itt miközöttünk jutott, s melynek fillereit sajnálja most azon községtől, mely polgárul fogadta, s mely legszegényebb tagjára is épen azt a terhet róttá, melyet most Baruch Jeremiás szűkkeblileg hordozni vonakodik.

(Vége köv.)

A közönség köréből.

Válasz

T. Fogarasi Dániel urnak, mint a mezőbándi és sámsondi járások Egyes-bírájának, a „Sz. H.“ ez évi 5-dik számában adott feleletére.

Bocsánat t. olvasó, hogy nem siettem nagyon e kellemetlen tárgyban ujabbán megszólalni. Ha a t. Egyesbíró ur a dolog érdeme szerint felel vala, s megajándékoz csak féligmeddig is kevés jóakaratu felvilágosítással: válaszom gyorsan fogta volna követni feleletét, hogy a közöttünk felmerült érthetlenség mind a magunk, mind a mások megnyugtatósa végett, idején tisztába hozassék. — De a dolog jelen állásában, a midőn a lehető és erkölcsileg tartozó őszinteség helyett kitérésre talállok, s szintugy ledorongolásban is részesülök: csupán azért szólalok meg ujabbán, hogy épen adósan maradottnak senki ne ítéljen.

T. Egyesbíró ur! A bírói titoktartás elvét mindig tisztelve: nem a bűnvádi nyomozat mi-

benléte fölül kértem felvilágosítást — a mint ezt vélni tetszik, — hanem a helyszínén végzett vizsgáló-bírói eljárás fölül, melynek az a különös oldala van, hogy minél jobban kíván vele az ember tisztába jöni, annál inkább belé bonyolódik a meg nem érthetés tömkelegébe. Még egyszer elmondottam érthetlenségi okaimat; de az Olymp hegyéről ledörgő felelete után kénytelen vagyok azokat lehető rövidséggel ujabbán is fölemlíteni.

Nem értem 1-ször, hogy mi a törvény-szabta viszonyosság azon eljárásban, midőn egy vizsgáló-bíró csak a vádlottakat kérdezi ki; ellenben a bűnkárosultak szemtanuit, kik kikérdeztetésök végett a tiszti szálláson szintén megjelennek, még csak egy szóra sem méltatja?

Nem értem 2-ször, hogy miféle logika az, melyszerint egy vizsgáló-bíró — még egy olyan esetben is, a mikor a vádlottak személyeiben épen apa, fiu és nő állanak színe előtt — csupán a vádlottak vallomásaiból kíván formálni magának — a kiindulás tagadhatatlanul mindig igen nagy horderejű lépésére nézve, — irányadó igazságot?

Már pedig, hogy a t. Egyesbíró ur, mint vizsgáló-bíró, ilyen kurtán és furcsán járt légyen el: az, megzafolhatatlan igazság. Erre aztán következett a három vádlott közül kettőnek, az apának és fiúnak szabadon bocsátása s három hétnyi síri hallgatás, miglen a hatóság székhelyén szándékolt további nyomozás folyamathoz indult.

Két vádlottnak szabadon bocsátása és a további nyomozások ennyi ideig lett elhalasztása kétségtelenné teszik azt, hogy a t. egyesbíró ur, helyszínén viselt dolgaival teljesen meg volt elégedve. — És én, önelégültséget nem is irigylem senkitől. De engedje meg a t. Egyesbíró ur, ha mint pusztá lehetőséget fel merem tenni azt, hogy az ügykifejtés olyan egyoldalú megindítása mellett, a mint azt fennebb jelzém: három hét elég idő volt arra is, hogy a két szabadon bocsátott bűnrészes összebeszélés által, vagy más módokon a vizsgálat kijátszására mindent elkövethessen; mert hiába: gyarló az ember az ő fogantatásától fogva!

A kikérdezett tanúk, hogy mit vallottak? azt t. olvasó én nem tudom; de azt igenis mondhatom, hogy a vő még csak egyedül van az öt megillető helyen; apa és fiu pedig houn élnek békés polgárok gyanánt, sőt egyikök, t. i. az apa, ki az eset értelmi szerzőjének is mondatott, miként az előtt, úgy most is zavartalanul folytatja a mezőmadarasi feketén bírói hivatalát. Ha correctebb lesz vala a helyszínén végzett vizsgálati eljárás, hihető, hogy megfordítva lenne most vele is: nem ő bíráskodnék mások felett, de mások bíráskodnának felette!

Mindezekre, ha egy emelkedettebb hazafi kebel már felsohajtana: O tempora, o mores! ne essék rosszul senkinek.

Ennyit a felelet első felére vonatkozólag.

(Vége köv.)

KÜLFÖLD.

Kicsinyke kis terünket, melyet e rovat számára szakíthattunk, annyira igénybe vették mult alkalommal a mindenféle összeesküvések, hogy egyébről meg sem emlékezhettünk. Pedig az összeesküvéseket sem számláltuk mid elő. A „Szt. Lajos“ tanodai gyerek-összeesküvésről szoltunk ugyan; de nem szólhattunk, hely szűke miatt, a „vaticani“ öreg-gyerek összeesküvéséről, vulgo, Zsinatról. Pedig a két jelenség között, a külső eszmetársulaton kívül, mélyebb bensőbb rokonság is van. Az ifjonczok arra esküttek össze, hogy bár mit mond is a fensőbb parancs, nem mozdulnak, tapodtat sem. A jézsuiták által sugalmazott öreg-gyerekek, hasonló ezelt tűztek maguk elébe. Ezek is arra esküsznek össze, hogy a kor intő szelleme, s józanabb társaik esdve kérő szózatai előtt siketek maradnak, hogy az állam hatalmat, a jézsuita generalis csizma tisztítójává alacsonyítsák le. Ez üzelmekkel szemben darabig váró állapotba helyezték magokat a kormányok. Egyedül kis Bajorország igyekezett egy katholikusság ligát össze hozni, melynek feladata lett volna előre értésére adni a pápának, hogy a pápaság. Gergely, Innocenz, s Bonifác alatt élvezett arany napjai vissza hozhatatlanul oda vannak, s

hogyan az egyház viszonyaiban történhet változás nagy valószínűséggel hátrányára fog szolgálni annak. A merész kezdeményezőt, Hohenlohe herceget a jezsuiták a délmémet demokrátiák segítségével, szerencsésen meg is buktatták. Azonban közelebbről Franciaországot is megelégtelte a dolog, s a külügyér gr. Daru jónak látta megizenni Romániát, hogy ha már általunk is említett, 21 Kánon-féle gyantavillámokban gyönyörködni meg nem szűnnek, lehetlenné teszik a francia sereg tovább tartó ott maradását. Ujabb hírek szerint a francia külügyért, gr. Beust is támogatná. Felesleges jó akarat! Valamint nem az ál-Izidor dekrétálói emelték a pápai hatalmat azon szédületes magasba, hol királyokat vezekeltetett mulató helye udvarán, s császárok büszke nyaka, szolgált lábainak zsámbolyul, hanem az idő akkori szelleme, melynek szolgált: egy mai, melylyel ellentétbe helyezte magát menthetlenül elsodorja, dacára az átkoknak, dacára a jezsuiták minden mesterkedéseinek. Hogy is ne?! Azon szegény öreg ember akarja esalhatatlanságát dogmává tétetni, ki minden érteke minden organuma szüntelen csak, s kit e hiu törekvésre is, — mint hisszük — esal a jezsuiták még az aggság gyengeségeit sem kímélő önzése csalt.

Különben, ma holnap vége a komédiának, legalább a körülmények olyasmit engednek gyanítani. Irják, hogy egy idő óta a zsinat ülései nem csak izgatott, de épen viharosak is. Az újatatos hallgatás helyett, mi a zsinat elején szokásban volt, most szenvedélyes félbe szakítások, történnek. A beszédek csipősek s haragosak. Az elnöklő bibornok igen sokszor van kénytelenülve, harangjával állítani helyre a csendet. Ugy látszik: e második bábeli kísérlet is, az első sorában részeseül.

FELSZÓLÍTÁS.

A marosvásárhelyi dalárda részvényes tagjai fölkérnek hátralék díjaiknak mielőbbi befizetésére, — úgy a működő tagok meghívtnak 1870. febr. 28-án délután 6 órakor, a városház nagytermében tartandó értekezletre megjelenni. Maros-Vásárhely, 1870. febr. 21.

az igazgató választmány.

VEGYES.

* A képviselőház febr. 21-diki ülése meglehetősen zajos volt. Egy interpelláció; két határozati javaslat (egyik Hoffmann Pálé, ki egy 12 tagú bizottmány kiküldetését indítványozza, mely a nevelési alapok jogi és történelmi tanulmányozása után jelentést tegyen a háznak); Harkányi Fr. igazolása; Német Albert fölszólalása, azon hír következtében, hogy az országház közelében egy szakasz lovasság helyeztetett el, meggátolandó a munkások roham-küldöttségét, kik elfogott bujtogató társuk — Raspe Vilmos — kiszabadítását akarták kérelmezni (az elnök azonban kinyilatkoztatta Németnek, — hogy sem tudomása nincs, sem nem intézkedett ilyes katonai őrizetről, — joga csak is a Ház belsejére terjeszkedvén —); gr. Bethlen János és többek indítványa egy napon két ülés tartása iránt — melyek azonban elejtettek —; szavazás a mentelmi bizottság előterjesztése fölött (Rákóczi és Miletics kiadatnak, Berenczey pedig nem), — s végül az oktatásügyér költségvetése fölötti általános vita folytatása: ezek képezték a tanácskozás tárgyait. Az utóbbi tárgyban ugyan Vukovics készenek nyilatkozott, hogy eláll a szótól, ha az öt követők is is ugyan azt teszik: de Salamon L. és Kállai Ödön nem követvén Vukovics és többek jó példáját, a vita fölvételt, sőt még a következő ülésre is 17 szónok maradt fön. Drága mulatság.

* A városi képviselőtestület mult szerdai ülésében a jegyzőkönyv hitelesítése és az elnök azon kérése után, hogy a tagok a maga idejében jelenjenek meg, különben — mint a mult ülésen történt — tizenkint — huszankint maradnak elintézetlenül a tárgyak, — a Fischer-féle pótlaktanya használható állapotba tétele rendeltetett el, — a kir. maglovak számára megkötött helyiség-bérlési szerződés helybenhagyott s jövőre utasítatott a jogügyi és gazdasági bi-

zottság véleményadásra, hogy mily mértékben járuljon az állami maglovak elhelyezési költségeihez a város; katonai gyakorlatok helyéül a mészárosok réteje jelöltetett ki, a gazdasági bizottság utasítatván, hogy adjon véleményt egy e réthez vezetendő út felől; a város és vasúti társulat által kijelölt indóházi helyiség a közl. miniszterium részéről is elfogadtatván: tudomásul vétetik; több képviselő indítványa folytán a közlekedési miniszteriumhoz és az országgyűléshez intézendő felirat tárgyában: a tanács utasítatik e feliratok megtételére oly értelemben, hogy a Nagy-Várad-Brassói fő vasútvonal bogponti s így a marosvásárhelyi szárnyvonal kiágazása ne — mint czéloztatik — Székely-Kocsárd, hanem Rügyegy, Gyéres avagy Torda legyen, — ez ügyben a város és szék követői is megtaláltatván — (hát Marossszék, mint törvényhatóság, ne?); jelentés, hogy a vasúti munkálatok a város határán m. decz. 15-én megkezdettek: tudomásul vétetik; a népszámlálási táblázatok a város 4 negyedében 4 egyén által készítettén, azoknak egyenkint 150 frt tiszteletdíj utalványoztatik — (hát az elnöknek, ki egy maga annyi idejét fordítá e rendkívül terhes munkára, mint valamennyi működő összesen —?); tisz. Kovács Áron kérelme, hogy a fegyverek körül tett papi szolgálataért évi 12 frt utalványoztassék: ajánlottal fölterjesztetett az igazságügyérhez, — s végül Topler József lemondása, a képviselői állásáról, tudomásul vétetett.

* Madarasi T. Mihály Zsigmondné urasszony egy drb. aranyat küldött szerkesztőségünkhöz, a helybeli jogász-segélyző egyület javára, a f. hó 12-diki jogászbál alkalmából. A küldeményt átszolgáltattuk az együletnek, mely köszönetét nyilváníttja általunk e jótékony adományért.

* A marossszéki népszámlálásra vonatkozólag, előleges elnöki értesítés szerint, irhatjuk, hogy Marossszéken van összesen 80755 lélek, — és pedig 40801 férfi, 39954 nő, — úgy hogy az utóbbi népszámlálás óta 4000 léleknyi szaporodás mutatkozik.

* Horváth Boldizsár, ki még csak javuló félben van: ujabban ősz atyját ápolja, ki aggasztólag megbetegedett.

* Dr Oroszhegyi Józsa, egyik budai fürdőben, hol egészségét keresé, mult vasárnap végkép megszabadult az élet gondjaitól és sok szenvedés, nyomor után, jobb létre szenderült. Nyugodjék békével! — Mint olvasóink emlékezni fognak: nem rég mi is fölszólaltunk segélyezésére, illetőleg egy javára rendezett sorsjáték pártolása ügyében. E felszólalásunknak eredménye 128 husz krajezáros sorsjegy elkéltése lön, úgy hogy szerkesztőségünknel jelenleg 25 frt 60 krnyi összeg van, e célra begyűlve. Érintkezésbe fogjuk magunkat tenni ez ügyben a sorsjáték rendezőivel, ha a kisorsolás e haláleset után is meg fog-e ejtetni, vagy a segélyezési cél megszűntével az eszköz is feleslegessé válván: a nálunk levő összeg más jótékony célra (p. o. fele részben a honvédrokkantak menházára, fele részben Batthyány Lajos emlékére) fordítható, az adakozók beleegyezésével. Annak idejében olvasóink elé terjesztendjük ezirányú tudakozódásunk eredményét.

* Az 1848—1849 évi ezüst 6 krosok — egyik kolozsvári lap szerint — pénzügyminiszteri rendelet folytán, teljes értékükben (10 kr. o. é.) kell, hogy elfogadtassanak.

Jegyzéke

a m.-vásárhelyi m. k. ítélő táblának 1870. márcz. 2 és következő napjain tartandó nyilvános üléseken előadandó ügydaraboknak.

I. polgári osztályban.

Előadó k. t. bíró Moga Demeter által.

Hanes Puskának Resziga Juon e. birtokh. i. Pálkó Miklósnak Vidor Mózes e. szerződés érvényben tartás i. Stefan Vasziliának Paraszka Tiforu Danu e. 50 frt kártér. i. Tamás Mártonnak Gergely Marton e. birtokh. i. A Gramura Zaharia hagyatéki ügye. Bács Juonnak Moldován Vaszilika e. 5 frt 11 kr. perkölt. i. Csép Józsefnek Kándó Miklós e. birtokh. i. Schmidt Györgynek Erzmann János e. 128 frt i. Seifried Józsefnek Török György e. 50 frt i.

Előadó k. t. bíró M. Gy. által.

Bodilla Annának Gusu György e. perköltés i. Ganea Mihálynak Sutsiu Juon e. örökös i. Breczann

Sim. Radovics Ilona e. 164 és fél ezüst huszas i. Perersberger Adolfnak Pleskott János e. házber i. Jugovics Antalnak László Anna e. előjegyzés i. Molnár Martonnak Molnár Ferencz e. tartás i. Grünhuth Lajosnak Trimie Radu e. kártérítés i. Opreanu J. M. Opreanu J. Cz. birtokh. i. Muntyan Ther. Muntyan Ján. e. fekvőségek kibocsát. i. Tatu Annának Kanea Alemann e. tulajdonjog i. Klosdorfiann Atyimnak Burszan Gy. e. kártérítés i. Kornis Lajosnak Kornis Druzsianna e. végrendelet megszünt. i.

Előadó k. t. bíró Ferencz Károly által.

Schnusnek Nandornak Lázár Pál jogutódai e. 1192 frt 48 kr i. ifj. Szabó Károlynak Kengyel S. Péter csödtömege e. ingóságok i. Szabó Györpy és Janosnak Bitai Gal Gergely e. sommás visszahely. i. Bu Lászlónak Pálfi Mózes e. 190 frt s jár. i. Szabó Annának Szabó Sándor és néhai neje Bartha Amália hagyatéka e. 100 frt i. B. Kemény György és Domokosnak Szalavecz Zsigmond és társ. e. 2913 frt 25 kr. i. Frölich Istvánnak Lutsch Mihály e. sommás visszah. i. Lukács Gergelynek gr. Bethlen László hagyatéka e. váltó ü. 5600 frt i.

Előadó k. t. bíró Lészai Lajos által.

Szabó Farkasnének Vig János e. fekvők i. Holba Vurtuloménak Hangar Juon e. 12 frt i. Zsigmond Eleknek Léb Mózes e. 270 frt i. Polli Mihálynak b. Jozsika Lajos e. 550 frt 70 kr i. Bihari Imrénének Puskás József és társ. e. 4624 frt frt i. Szabó Domokosnének a kincstári ügyesség e. kiskák. i. Kövér Józsefnek Ferenczi F. e. birtokh. i. Bácsi Károlynak Czitrom Móríz e. 200 frt i. Káli Nagy Ferencznek Halmi Mikály e. birtokh. i. Lederbogen Auguszinnak Drach János e. 470 frt i.

Előadó k. t. bíró Gyarmathi Sámuel által.

Josim Oczetának Juon Oczeta e. 4 db fekvő i. Groztutza Ignának hagyatéki ü. Krisár Marknak Ruszu Pavel e. birtokh. i. Dobrá Juon hagyatéki ü. Ruszan Anna hagyatéki ü. Herican Juonnak Vitéz Gergely ellen birtokháborítás i.

Előadó k. t. bíró Deési Farkas által.

Püspöki Mihálynak Zsigmond Miklós és Jarcza Karolina e. 200 frt i. Simon Eleknek mint a néhai öz. Szentés Dávidné örökösé és végrendeleti végrehajtójának Tatrosi Ferencz és érdektárs. alp. e. a somkereki és m. ludasi jóságok kiszakasztása i. ü.

II. polg. osztályban.

Előadó k. t. bíró Tribusz Antal által.

Szász Bukur Csnesián Nikolae e. 497 frt 20 kr i. Petián Márton csödtömege Fleischnan Dániel e. 2 frt 90 kr i. Deutsch Jozignek a kir. kincstár e. végrehajtás megszüntetése i. Öz. Portzolt Benjammné, Incze Gáborné e. fekvők kiadása i. Simeon Gligornak Gliga George e. 20 db arany i. Giró Szász András Kocsis Péter e. 35 frt haszonbér i.

Előadó k. t. bíró Dózsa Dániel által.

László József Józsa Lajos e. kártérítés i. Barabás Áron s. rész. Bodor András e. ruhák i. Teidel János Ebert János e. visszahelyezés i. Kovács Elek Kovács Lászlóné hagyatéka ügyében. Jánosi József Nagy Mózes e. kártalanítás i. Nicolai Gavrilla Opis Nagy József e. fekvőség kiadása i. Marosan Gyorgye Borzas Nyikita e. visszahelyezés.

Előadó k. t. bíró Pipos Péter által.

Demeter Fulis és tsa Demeter Ferencz e. birtokh. i. Erdélyi Józsefné — Bálint Anna — Bodor István és tsa e. igénypere. Feszior Izák Hirschner Izssák és tsa e. 130 frt és j. i. Farkas István Nagy Elek és tsa e. határigazítás i. Gr. Hoherstein Ferencz és társai Simon Mátyás és tsa e. 550 frt haszonbér hátralék i. Moldván Nasztasia Berce Péterné — Tobán Mária — és tsai e. 120 frt i. Derzsi Lőrincz és tsa Korán Lajosné e. egy malomrész bírói zár alá tétele i.

Előadó k. t. bíró Csérgedi János által.

Czimbalmas Ferencz és tsai Sz.-Udvarhely város közönsége e. som. visszahely. i. Barra István Bartha József e. 3 frt 64 kr i. Nechtia Miculae Plesa George s tsa e. som. visszahely. i. Surdu Juon Mitiritia Juon e. 260 oka turó vagy annak 530 ezüst huszas ára i. Maurer József Gyálai Károly e. haszonbér felm. i. Zakariás Kristóf Vollones Simonné s társai e. 122 frt 77 kr i. Erős János Albert Mihály e. 33 frt 50 kr i.

Előadó k. t. bíró Popovics Szervian által.

Kádár Ferenczné Czira Bálint és Kádár F. ellen igénypere. Magyar Andrásnak Simon A. e. 32 frt i. Mihetz Petru a Nic. Petrusca Petru a Onuczu e. sommás Kirgia Petru Kirgia Nic. e. 40 frt i. Petrusel Pável Malaviula Paticza Gyorgye a Onatin e. sommás visszahely. i. Gotin George Baba Pavel e. 22 frt i.

Előadó k. t. bíró Elekes Pál által.

Harian Prekup Magyarosán Juon e. birtokháb. i. Keresztes Kálmán Cziki Antal e. 300 frt i. Técsi Evának Kis Ádám e. som. visszahely. i. Herczeg Ferencz Jakob Izák e. 15 frt haszonbér hátralék i. Ravéka Florencu Dávid Florencu e. som. visszahely. i. Riska Gadel Jankel Káhan e. birtokh. i. Zsombori István Mátyás Móses e. birtokh. iránt.

Előadó k. t. bíró Petri Ádám által.

Mihály Juon Czinez Niculáj e. 50 fr i. Eckhard Anna Muha Mátyás e. atyaság elismerés és gyermektartás i. Detesin Matfei Tikos Maria hagyatéká átruházása iránt.

III. Büntügyi osztályban.

Előadó k. t. bíró Sándor János által.

Kujbus Vaszi, Petruca Pável Aninia és Juon emberölés. Márkosi George Koncsa Nica, sikkasztás. Todaszka Vaszilie Maxim e. testi nehéz sértés. Baranyai Zsigmond Nagy János és Jenei Mózes lopás. Zziga Nagy János lopás.

Előadó k. t. bíró Spech Adolf által.

Timarin Matfei tolvajság. Bogdán Nae. és társai súlyos testi sértés. Munkul Boszalin tolvajság és súlyos testi sértés. Todorercu Juon rablás és tolvajság. Bukar Juon becsület biztons. e. kihágás. Bonczó Juon és Du-

mitru nyilv. erőszakoskodás. Brorn Juon és Brorn Márii közbiztonságra tartozó közintézetek e. kihágás.

Előadó k. t. bíró Stojka Antal által.

Német József súlyos testi sértés. Vlaik Juon és tsai tolvajság. Kolcsetiu George és tsai e. súlyos testi sértés. Oszris Simeon e. körhivatal kötelességei e. kihágás. Steffek Venczel becs. bizt. e. kihágás.

IV. Az úrbéri oszt. ülésben.

Előadó k. t. pótbíró Grúz István által.

Técsi Sándor Morár Tódor e. egy haszonbérbe birt állomány i. B. Horváth Albertnének Szentgyörgyi György s. egy székely örökség i. B. Horváth Szentkereszti Kolcsár János e. egy majorsági belsőtelek s urb. külsőségek i. Sándor Lászlónak Pantin Andr. e. egy aldiális birtok visszabocsátása i.

Bécsi börzei árkelet.

(1870. február 2-én.)

5% metalliques	61.50
5% nemzeti kölcsön	71.30
860 államkölcsön	96.90
Bankrészvény	729.—
Hitelrészvény	272.20
London	124.40
Ezüst	121.75
Arany	5.85
Földt. ment. kötvény erd.	75.50
" " " magyarh.	78.60
" " " horvát-slavon	84.—

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

Szász Béla.

HIRDETMÉNYEK.

VARRÓGÉPEK

minden rendszerben

(17)

CURFEL H. ALBERT,
Bécsben, Mariahilferstrasse Nr. 70.

csak is nagyban
(en gross).

(22)

1-2

Ramazetter és Knauer könyvkereskedésében VESZPRÉMBEN

megjelent, s szállítatik bérmentve utóvet mellett.

„East-Linne vagy Lady Isabella.”

Regény írta Henri Wood, angolból fordította Bareza József. Ára az 5 kötetnek 4 frt.

Dumas Sándor „Margot királyné” történeti regény, fordította Sió 5 kötet. Ára 4 frt.

Méry „A nizam harca” regény, francziából fordította Rosos Klementina. Ára 1 frt.

Bolanden „Angela” fordította János Gusztáv Ára 1 frt.

(10)

3-3

In der Musikalien-Handlung von **Táborszky und Parsch** in Pest, sind nachstehende neue Tänze erschienen:

„Emma csárdás” szerző Egri János, 50 kr. „Ida lassu.” csárdás szerző Farkas Miska 60 kr. „Mannsfeld-Lieder Walzer” szerző Klepsch Károly 80 kr. „Schneider Fanny” Polka szerző Körner Antal 50 kr. „Mille fleurs” Polka franc. szerző Leiternayer Sándor 50 kr. „La première soirée, Quadrille” szerző Lichtig Adolf 60 kr. „Die falsche Antoniette” Polka Mazur szerző Nowák Antal 50 kr. „Weiter, weiter, weiter!” Polka szerző Nowák Antal 50 kr. „Evetke polka” (rezgő) szerző Perczel Lajos 50 kr. „Tulsó végén van egy ház.” — „Diófának gyöngye levele”... csárdás szerző Somogyi Marci 60 kr.

Sämtliche hier angeführte Tänze zeichnen sich durch originelle Erfindung aus und sind vermöge ihrer frischen Melodien und feurigen Rhythmen geeignet, die Tanzlust anzuregen. Wir können diese Compositionen, welche auch in der Buchhandlung von **J. Wittich** in M.-Vásárhely zu haben sind dem P. T. Publikum bestens empfehlen.

Táborszky és Parsch nemzeti zeneműkereskedésében Pesten következő új és a farsangi idényben bizonyára közkedveltségét nyerő táncz zeneművek jelentek meg:

Az itt elősorolt táncz-zeneművek mind eredetiek, s kedves dallamiakkal bizonyára fölvillanyozzák a tánczkedvelő közönséget. E zeneműveket, melyek **Wittich József** könyvkereskedésében kaphatók mélyen ajánljuk a t. közönség figyelmébe.

(21)

1-1

Méltóságos **Mikó Mihály** urnak Gyergyó-Alfalvi jószágá, minden hozzá tartozó haszonvételekkel, lisztelő- és fűrészmalmokkal — jelen évi Szt-György naptól kezdve több évekre — haszonbérbe kiadó. Értekezhetni személyesen vagy bérmentes levél által a tulajdonos urral M.-Vásárhelytt.

(13)

3-3

Igérvények

az 1864-beli 50 forintos azaz fél sorsjegyek 1870. március 1-ső napján történendő húzására

1 főnyeremény 200,000 forint
1 „ 50,000 „
1 „ 15,000 „

azonkívül még 897 nyeremény, melyek legkisebbike 170 forint.

1 ígervény ára bélyegdíjjal együtt 2 frt.

Fogarasi J. D.

(20)

2-3

Tisztelettel szólítatnak fel mind azon urak, kik a m.-vásárhelyi Casinó-egyletnek az 1862-ik évről kezdőleg az 1870-ik évig bár mely évre részvény díjjal vagy más czim alatt tartoznak, a folyó 1870-ik év március hó 1-ső napján kezdőleg **15 napok alatt** igyekezzenek alólírtul tartozásaikat, — honnan kötelezvényeiket vissza kapandják — kifizetni: különben a 15 nap elteltével a még per alatt nem levők beperesíttetnek, a beperesítve levők ellen a további törvényes lépések folytattatnak. Maros-Vásárhelytt.

Soós József,
a Casinó-egylet ügyvéde.